

Thema: **Verborgen wijsheid**

Overweging 11 september 2016 – Hans Ernens

*“... Als je hart in liefde open staat,
in vertrouwen, in overgave in het leven als geheel,
dan komt er een nieuw inzicht in je op,
een helderheid, een diep begrip ...”*

Eerste lezing: Spreuken 3-4

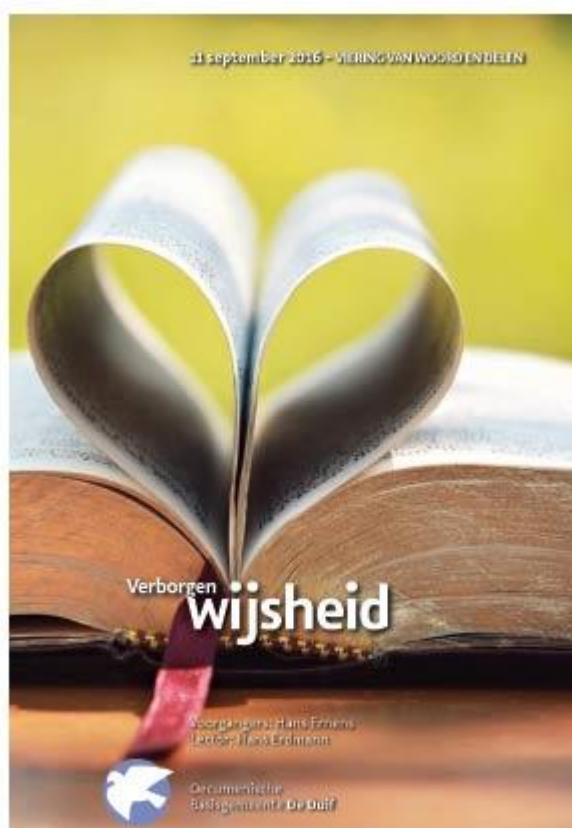
Tweede lezing: Een wijze les

Openingsgebed

Wij zien,
toch zijn we vaak blind voor U
en onze naaste.
Wij horen,
toch zijn we vaak niet in staat naar U
en onze naaste te luisteren.
Wij hebben kennis,
toch zijn we vaak niet wijs.
We weten te vinden, toch zoeken wij.
Open onze harten,
zodat wij onze ogen, oren, handen en
verstand aanwenden om er te zijn,
niet alleen voor elkaar,
maar voor heel Uw mensheid.
Amen.

Openingslied

Huub Oosterhuis
Hoor. Maar ik kan niet horen.
Mijn oren dichtgestopt.
Mijn adem opgekropt.
Mijn hart van leegte zwaar.
Ik ben nog niet geboren.
Ik ben niet, ik. Niet waar.
Hoor. Maar ik wil niet horen.
Zou ik uw woord verstaan,
ik moest uw wegen gaan,
U volgen hier en nu.
Ik durf niet zijn geboren
en leven toe naar U.
Hoor, roept Gij in mijn oren
en jaagt mijn angst uiteen.

O stem door merg en been
verwek mij uit het graf.
Uw mens opnieuw geboren.
O toekomst, laat niet af.

Welkom en inleiding

Lieve mensen, van harte welkom in de Duif! De kerk wiens deuren op zondag voor iedereen openstaan, wie je ook bent of wat je ook gelooft, iedereen is welkom. Fijn dat je er ook vandaag weer bent!

In mijn ontdekkingsreis door de Bijbel, strandde ik bij Spreuken en raakte gefascineerd door de wijsheid van Koning Salomo, zoon van David, en diens levenslessen. Hij schreef deze spreuken om de mensen te leren hoe zij moeten leven en handelen in allerlei omstandigheden.

We kennen natuurlijk allemaal het "Salomonsoordeel". U weet wel, toen de koning een oordeel moest vellen van welke vrouw nu het kind was. Hij zei: "neem een zwaard en hak het kind doormidden". Toen bleek wie de ware moeder was. Zij zei: "Geef het kind maar aan die andere vrouw!"

Door zijn spreuken kan een wijze nog wijzer worden en merkte een verstandig mens dat er nog veel te leren valt. Ze zijn zeer herkenbaar, sommige wat gedateerd, maar toch, nog steeds actueel en toepasbaar in ons dagelijks leven.

Als we anno 2016 de wereld even snel in een notendop bekijken kunnen we denk ik al snel concluderen dat veel mensen de wijze spreuken niet kennen of totaal niet ter harte nemen. Waar is de wijze mens gebleven in deze tijd?

Niet de intelligente, niet de slimme die rap is met de tong, maar de wijze mens zoals Koning Salomo. 'Laat niemand zichzelf bedriegen. Wanneer iemand van u denkt dat hij in deze wereld wijs is, moet hij eerst dwaas worden; pas dan kan hij wijs worden,' aldus Korintiërs. Wijsheid leidt tot inzicht en inzicht leidt tot wijsheid.

De spreuken en wijze in de Bijbel, niet alleen in het boek spreuken zelf; je komt ze overal tegen en kunnen een eyeopener zijn in ons jachtige bestaan, waarin soms alleen nog de intelligentie bepalend lijkt voor succes en voorspoed in je leven.

Ik neem jullie straks mee met de verborgen wijze lessen uit de Bijbel.

Onze loyale, wijze, enthousiaste naamgenoot Hans Erdmann gaat samen met mij voor en ook hij neemt ons straks bij de hand over zijn visie over wijsheid.

Prediker zegt: 'Maar beter is één hand gevuld met rust dan beide vuisten vol gezwog en najagen van wind.' (Prediker 4:6)

Laten we deze wijze raad ter harte nemen en even stil worden met elkaar en onze ziel tot rust brengen.

Lied

Huib Oosterhuis/Antoine Oomen

Boek, jij bent geleefd, zeg ons hoe te leven
In mijn letters staat geschreven
dat alleen de Geest doet leven.
Licht en adem is de geest.
Daarom ben ik neergeschreven:
dat jij zonder angst zult leven
wat je leest.

Boek, jij bent geleefd, zeg ons hoe te leven.
Mozes heeft de weg gewezen.
Hoor de woorden der profeten:
licht en adem zal er zijn
als je mens wordt zoals Jezus
liefde als een mens aanwezig,
wijn van liefde, brood des levens,
zoals Hij

Boek, jij bent geleefd, zeg ons hoe te leven.
Wou je leven met zo velen
hier op aarde, moet je delen:
licht en adem, geld en goed.
Wie maar leeft om meer te krijgen
die zal sterven aan zijn eigen
overvloed.

Boek, jij bent geleefd, zeg ons hoe te leven.
Niemand weet hoe jij moet leven,
nergens staat het opgeschreven.
Liefde tegen liefdespijn,
vriendschap tegen duizend vrezen
zoet dat bitter kan genezen,
mens voor mensen, recht en vrede,
licht en adem, heel veel leven mag je zijn.

Vrouw waar is je broer? Mens, waar is je zusje?
't Meeste van een mensenleven
wordt het minste opgeschreven:
hoe zij trouw zijn aan elkaar,
lijden, sterven, liefde lereuzen
wij dat ook proberen,
werd het waar.

Eerste lezing - Spreuken 3-4

-Mijn zoon, vergeet mijn lessen niet, houd in je hart mijn richtlijnen vast. Ze vermeerderen de dagen van je leven, geven je vele jaren van geluk.
Moge liefde en trouw je nooit verlaten, wind ze om je hals, schrijf ze in je hart.
God en de mensen zullen je genegen zijn en je zult waardering ondervinden.
Vertrouw op de Heer met heel je hart, denk aan hem aan alles wat je doet, dan baant hij voor jou de weg. Gelukkig is een mens die wijsheid heeft gevonden, een mens die inzicht wint.
Wijsheid levert meer op dan zilver, geeft meer profijt dan goud, is kostbaarder dan delstenen.
Alles wat je ooit zou kunnen wensen valt bij de wijsheid in het niet.
Met haar ene hand schenkt ze een lang leven, eer en rijkdom geeft ze met haar andere hand.
Haar wegen zijn lieflijk, haar paden vredig.
Ze is een levensboom voor wie haar omhelst, wie haar omarmt mag zich gelukkig prijzen,
De Heer heeft de aarde met wijsheid gevestigd, de hemel met inzicht gevestigd.

Het begin van wijsheid is dat je wijsheid zoekt, aan alles wat je heb verworven, inzicht toevoegt. Acht de wijsheid hoog, dan geeft ze je aanzien, ze strekt je tot eer wanneer je haar omhelst.

-Mijn zoon, heb aandacht voor mijn woorden, geef aan mijn uitspraken gehoor.

Houd ze steeds voor ogen, bewaar ze in het diepste van je hart.

Ze zijn het leven voor wie ze aanvaarden, sterken heel het lichaam als een medicijn.

Van alles waarover je waakt; waak vooral over je hart, het is de bron van je leven.

Neem nooit leugens in de mond, laat geen bedrog over je lippen komen.

Je moet elk mens recht in de ogen kunnen zien, nooit je ogen hoeven neerslaan.

Effen de weg waarover je gaat, dan loop je met vaste tred.

Lied

Huub Oosterhuis/Antoine Oomen

Van God is de aarde en die haar bewonen.

Van Hem zijn haar diepte en toekomst.

Hij heeft haar gebouwd op het water en duurzaam verankerd.

Wie mag zijn hoogte beklimmen?

Wie staan met geheven hoofd in zijn huis?

Mensen met rechtvaardige handen.

Mensen met harten onverdeeld,

afgekeerden van schijn en leugen,

mensen onkreukbaar, met licht geladen,

die doen het goede dat moet gedaan,

dat slag dat vraagt en vecht om Hem,

dat Hem wil zien met eigen ogen.

Poorten, heft uw hoofden omhoog.

Maakt u groter, oeroude deuren.

Hier komt de eeuwige, de lichtende.

Wie is de eeuwige, de lichtende?

Het is Hij die vecht om gerechtigheid,

het is de god van de armen, de sterke.

Poorten, heft uw hoofden omhoog.

Hier komt Hij, de god van de armen,

de sterke, de eeuwige, de lichtende.

Wie Hij, de sterke, de lichtende?

Die ons maakte en riep tot gerechtigheid,

onze God, de eeuwige, de lichtende.

Van God is de aarde...

Tweede lezing - Een wijze les

Een goeroe vraagt zijn leerlingen waaraan zij konden merken dat de nacht voorbij was en de dag was aangebroken.

Iemand zei; 'Als je in de verte een beest ziet lopen en je kunt zeg en of het een koe of een paard is.'

'Verkeerd' zei de goeroe.

Iemand anders zei; 'Als je in de verte een boom ziet en je kunt zeggen of het een naaldboom is of een mangoboom'.

‘Weer mis’ zei de goeroe.
‘Geef u dan het antwoord’ zeiden de leerlingen. ‘De dag breekt aan, als je in een willekeurige man je broer herkent; als je in een vreemde vrouw je zus herkent.’
‘Dan breekt de dag aan... als je dat niet kunt, dan blijft het nacht.’

Lied

Martinus Nijhoff / Tom Löwenthal

De wildernis, zal bloeien
Als een roos,
Als een roos, als een roos...

Overweging

*Wie zijn verstand gebruikt, heeft zijn leven lief,
wie zich laat leiden door inzicht, is geluk op het spoor.*
Spreuken 19 vers 8

Ik ken de nodige slimme mensen. Je weet wel – van die mensen die kunnen kiezen wat ze gaan doen met hun leven, omdat ze zo goed kunnen leren en getalenteerd zijn. Maar, ik kan je zeggen: sommige van deze slimme mensen zijn wijs, maar sommigen ook absoluut niet. Ze zijn bijvoorbeeld briljant op hun vakgebied; maar maken van hun emotionele leven soms een puinhoop.

Ik denk dat onze cultuur vooral mensen beloont met academische vaardigheden. Sommigen zijn ook succesvol, maar succes kan een armzalige leraar zijn; het verleid slimme mensen ertoe te denken dat ze altijd gelijk hebben en kunnen zij daardoor ook vaak moeilijk tegen hun ongelijk of verlies.

Ook hebben mensen de neiging het woord intelligentie te gebruiken als een synoniem voor wijsheid. Hoe meer ik erover nadenk, hoe minder logisch dat eigenlijk klinkt.

9/11

Vandaag is het precies 15 jaar geleden dat extremisten Amerika aanvielen en New York in brand stond en terreur is nu aan de orde van de dag. Het is verleidelijk aan te nemen dat deze terroristen psychisch gestoord zouden zijn of laaggeschoold, maar verrassend vaak zijn dit goed opgeleide en intelligente mensen. Maar hun visies en daden echter druisen tegen alle menselijke normen en waarden in en getuigen van een totaal gebrek aan respect voor de medemens en van elke vorm van inzicht dan ook.

Maar wat is dan wijsheid? Komt een van u wijsheid tekort? Vraag God erom en hij, die aan iedereen geeft, zonder voorbehoud en zonder verwijt, zal u wijsheid geven.... zo staat in Jakobus 1 vers 5. Maar zo gemakkelijk gaat dat niet lijkt mij.

Leermeesters

Wijze woorden, teksten en boeken zijn er in overvloed, we leven wat dat betreft in een fantastische tijd: je hoeft je laptop maar open te klappen en je hebt via internet toegang tot enorme hoeveelheden tekst van wijze mensen en leermeesters.

Maar je helemaal overgeven aan zo'n leermeester is zeker niet de manier om eigen wijsheid te vergaren. Sterker nog, ieder goede leermeester of goeroe zou je moeten vertellen dat je hem niet op zijn woord moet geloven, maar zijn lessen moet toetsen aan je eigen ervaringen om zo inzicht te vergaren. Zulke leermeesters waren natuurlijk vroeger ook vaak je ouders of opvoeders. Hebben we allemaal niet een wijze les meegekregen van thuis?

Dit was een interessante topic tijdens de liturgievergadering. Iemand zei; ik leerde dat respect voor elkaar de grondhouding is. Of; ongelukkige mensen projecteren hun eigen miserabele leven op anderen door bv te pesten of iemand geen geluk te gunnen, leerde de ander van zijn vader. 'Ik kwam uit een zeer godsdienstig gezin, maar er werd wel gezeild op zondag of een glaasje gedronken', zei iemand.

Mijn moeder leerde mij bij conflicten of onrecht er altijd boven te staan. Toen ik nog klein was gaf dat een goed gevoel, ik was groter en wijzer dan degene die mij had gekwetst of gepest. Ik zweefde er zogenaamd boven en niemand kon mij belagen.

Boerenwijsheid

Mijn oma had boerenwijsheid, ze had alleen de lagere school gedaan, maar was behoorlijk bij de pinken. Als mijn moeder of haar broers en zusters wel eens aan het piepen waren dat ze toch echt oud aan het worden waren, zei ze nuchter... 'wees blij dat je het wordt, anders ben je dood.' Dat zijn wijze lessen die je nooit meer vergeet en waaruit ik nu als vijftig plusser nog wel eens inzicht put.

Leer ons zo onze dagen te tellen dat wijsheid ons hart vervult, staat in Psalm 90 vers 12. Vrijwel iedereen tijdens de liturgieavond gaf aan dat ze ook het nodige hebben geleerd door de Duif, in de Duif. Waardering kunnen krijgen, kunnen zijn wie je bent, je eigen-wijze van geloofsinzicht, je kunnen ontwikkelen tot voorganger, het meekrijgen van diverse inzichten die leiden tot de diversiteit die we zijn als geloofsgemeenschap.

Van elkaar leren, de enorme schat van ervaringen die we allemaal hebben door levenswijsheid, die met elkaar te delen. Ware levenswijsheid, eigen-wijsheid, spirituele wijsheid, we vinden het in de Duif, beleven het en delen het met elkaar. Het leidt tot nieuwe inzichten in allerlei opzichten. Wijsheid en nieuwe inzichten die jezelf en anderen goed kunnen doen.

Wijsheid door je hart

De spiritueel leraar Osho zei: 'Wijsheid is niet iets wat je kunt verzamelen, zoals kennis. Wijsheid komt door je hart, door inzicht en door liefde.' Als je hart in liefde open staat, in vertrouwen, in overgave in het leven als geheel, dan komt er een nieuw inzicht in je op, een helderheid, een diep begrip van waar het om gaat in het leven.

En om met Jakobus 3 vers 13 af te ronden: 'Wie van u kan wijs en verstandig genoemd worden? Laat hij het daadwerkelijk bewijzen door een liefdevol leven en door wijze zachtmoedigheid.'

Mensen met harten onverdeeld: zegt het voort.
Amen.

Pianomuziek door Irina Ursu-Antonova

Geloofsbelijdenis

Ik geloof dat ik op deze aarde ben
om iets moois, iets goeds
van mijn leven te maken.
Ik geloof dat ik de verplichting heb:
iets moois van deze aarde te maken,
speciaal ook voor anderen.
Ik geloof, dat ik met volle teugen mag genieten

van alles wat deze aarde te bieden heeft,
maar nooit ten koste van een ander.
Ik geloof dat ik naar de geest van Christus
moet leven en mijn medemens
de hand moet reiken,
door met hem mee te leven,
en hem begrip en liefde te tonen.
Ik geloof, dat ik door zó te leven
mijn leven zin geef; en dan
is het leven waard geleefd te worden.
Amen.

Rond de tafel verzameld

Intenties uit het groene boek

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Gij die het sprakeloze bidden hoort
achter de woorden die wij tot U roepen.
Gij die de mensen ziet zoals geen mens.
Gij die uw woord in ons hebt neergelegd,
in den beginne als een bron van weten.
Gij die ons hebt geschapen naar U toe.
Wek onze kracht,
vuur onze hartstocht aan,
heradem ons dat wij in U volharden.
Doe lichten over ons uw lieve naam.
Uitnodiging delen en breken

Gedachten bij het thema

Onze Vader

Die in de hemel zijt
Uw naam worde geheiligd
Uw koninkrijk kome
Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel
Geef ons heden ons dagelijks brood
En vergeef ons onze schulden
Zoals ook wij onze schuldenaars vergeven
En leid ons niet in verzoeking
Maar verlos ons van het boze
Want van U is het koninkrijk
En de kracht en de heerlijkheid
In eeuwigheid
Amen.

Lied

Huub Oosterhuis

Wat ik gewild heb - Wat ik gedaan heb
Wat mij gedaan werd - Wat ik misdaan heb
Wat ongezegd bleef - Wat onverzoend bleef
Wat niet gekend werd - Wat ongebruikt bleef
Al het beschamende - neem het van mij
En dat ik dit was - en geen ander
Dit overschot van - stof van de aarde:
Dit was mijn liefde - Hier ben ik.

Actie en informatie

Slotlied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Mocht het waar zijn wat gegrift staat:
dat er iemand is die hoort.
Moge Gij het zijn die hoort, weet,
ziet, afdaalt, om te bevrijden.

Die ons losmaakt uit de strikken
van de nacht, de hand der heersers.
Die ons uitdrijft, zee, woestijn in,
naar een oord van licht en water.

Mocht het waar zijn dat uw liefde
tot op heden nog van kracht is -
dat Gij ons nog in de dood kent,
ook nog daar, als dat zou kunnen.

Wees als toen een God-bevrijder:
laat een nieuwe laatste oorlog,
die gifbeker, ons voorbijgaan.
Zend uw engel, uw Messias,

die hem uit de handen van de
heersers slaat, de afgrond in -
die ons wenkt uit onze kelders
en ons toeroept: Vrede nu.

Afsluiting en zegenbede

